

شورای سیاستگذاری حوزه علمیه قم
مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران
معاونت پژوهش

عنوان:

آسیب‌های فرهنگی رسانه بردین مخاطبان و راهکارهای مقابله با آن در آیات و روایات

استاد راهنما:

سرکار خانم دکتر طاهره سادات طباطبایی امین

استاد مشاور:

سرکار خانم دکتر خدیجه بوتراپی

نگارنده:

ثمره منصوری منزه

تاریخ دفاع

پاییز ۱۳۹۳

چکیده

حضور گسترده رسانه های جمعی در جهت دهی به افکار عمومی جهان، از واقعیات انکارناپذیر می باشد که دنیای معاصر را از جهات متعدد تحت تأثیر قرار داده است. رسانه های گروهی به عنوان وسایل تولیدکننده یا انتقال دهنده پیام معمولاً به صورت دیداری، شنیداری و نوشتاری و گاهی نیز ترکیبی از آنها در شکل نشریه، کتاب، رادیو، تلویزیون و اینترنت، ماهواره و... عمل می کنند.

امروزه رسانه ها، تلاش می کنند تا پیام های خود را در قالب های جذاب باشگردهای تبلیغاتی و تولیدات فرهنگی متنوع از طریق شبکه های مختلف در سطح جهان در کنار محصولات چونیوارهای ویدیویی، کاست، عکس، مجله، نرم افزارها و بازی های رایانه ای و... به صورت گسترده انواعی از الگوها و قالبهای رفتاری و هنجارهای مشخص را به مخاطبان عرضه می دارند و تحلیل محتوایی این برنامه ها و تولیدات نشان می دهد که بیش از هر چیز باورها و اعتقادات ملی و دینی آسیب پذیر شده و برآیند این ارزشها و هنجارها شکل گیری رفتارهای انحرافی چون پرخاشگری، اشاعه خرافات و بدعت ها، ترویج مد و مدگرایی و... نمود پیدا کرده است.

لذا وسائل ارتباط جمعی قادرند با کارکرد منفی و تخطی از اخلاق رسانه ای سلامت فکری و اخلاقی آحاد جامعه را تهدید کنند و الگوهای نابهنجار رفتاری را در جامعه تثبیت نمایند.

بنابراین نهادهای فرهنگی و سیاست گذاران رسانه ای و مسئولان تربیتی بایستی با جدیدترین ابزارهای ارتباط و انتقال فرهنگ آشنا باشند و با استفاده از آخرین دستاوردهای تکنولوژی مدرن، ارزش های اسلامی و دینی خود را در قالب هنرمندانه ترین فیلمها، نمایشنامه ها، رمان ها، کتاب ها، در قالب سایر اثر هنری با کمک از وسایل مناسب تبلیغاتی عرضه کنند و آنها را در جهت توسعه فرهنگ و مقابله با تهاجم رسانه ای بیگانگان به کار بندند

کلیدواژه: رسانه، آسیب فرهنگی، دین، مخاطبان، خشونت، قرآن، حدیث.

بخش اول: کلیات و مفهوم شناسی.....	۱
فصل اول: کلیات.....	۲
فصل دوم: مفهوم شناسی.....	۷
۱-۲-۱ مفهوم رسانه.....	۸
۱-۲-۱-۱ معنای لغوی و اصطلاحی رسانه:.....	۸
۱-۲-۱-۲ نقشها و وظایف رسانه های ارتباط جمعی.....	۱۰
۱-۲-۲ مفهوم آسیب فرهنگی.....	۱۴
۱-۲-۲-۱ معنای لغوی و اصطلاحی آسیب فرهنگی.....	۱۴
۱-۲-۳ مفهوم دین.....	۱۹
۱-۲-۳-۱ معنای لغوی و اصطلاحی دین.....	۱۹
بخش دوم: انواع آسیبهای فرهنگی رسانه بر دین مخاطبان در آینه قرآن و حدیث.....	۲۲
فصل اول: تاریخچه و انواع رسانه.....	۲۳
۱-۱-۲ تاریخچه رسانه.....	۲۴
۱-۱-۲-۱ روند تکوین و سیر ارتباط جمعی:.....	۲۵
۱-۱-۲-۲ تاریخچه مختصری از اولین رسانه های ارتباطی در جهان:.....	۲۹
۱-۲-۲ انواع رسانه.....	۳۳
۱-۲-۱ رسانه سنتی و رسانه مدرن.....	۳۵
فصل دوم: آسیبهای اعتقادی رسانه.....	۳۷
۱-۲-۲ آسیب شناسی دینی و اعتقادی.....	۴۰
۱-۲-۲-۱ موضوعات آسیب شناسی دینی.....	۴۲
۱-۲-۲-۲ تأثیر منفی رسانه بر دین مخاطبان.....	۴۴
۱-۲-۲-۲ رابطه رسانه و دین و نقش آن بر دین گریزی مخاطبان:.....	۴۴

- ۲-۲-۲-۲ ویژگی رسانه دینی و نقاط ضعف آن: ۴۹.....
- ۲-۲-۳ مصادیق آسیب اعتقادی رسانه ۵۳.....
- ۲-۲-۳-۱ نشر شبهات و فرقه سازی ۵۳.....
- ۲-۲-۳-۲ اشاعه خرافات و بدعتها ۵۴.....
- ۲-۲-۳-۳ ایجاد آشوب و فتنه ۵۶.....
- ۲-۲-۳-۴ نشر تحریف و شایعه سازی ۵۸.....
- فصل سوم: آسیبهای اخلاقی رسانه ۶۱.....
- ۲-۳-۱ معنای لغوی و اصطلاحی اخلاق ۶۲.....
- ۲-۳-۱-۱ اخلاق رسانه و رسانه اخلاقی ۶۴.....
- ۲-۳-۲ آسیبهای اخلاقی رسانه از دیدگاه قرآن و حدیث ۶۵.....
- فصل چهارم: آسیبهای رفتاری رسانه ۸۰.....
- ۲-۴-۱ استفاده نادرست از تلویزیون، اینترنت، ماهواره ۸۱.....
- ۲-۴-۱-۱ تلویزیون و مخاطبان: ۸۱.....
- ۲-۴-۱-۲ اینترنت و مخاطبان ۸۲.....
- ۲-۴-۱-۲ آسیبهای اینترنتی ۸۴.....
- ۲-۴-۱-۲ بازیهای رایانه ای ۸۹.....
- ۲-۴-۱-۳ ماهواره و مخاطبان ۹۰.....
- ۲-۴-۲ تأثیر رسانه ها بر پرخاشگری ۹۲.....
- ۲-۴-۲-۱ خشونت های تلویزیونی ۹۴.....
- ۲-۴-۲-۲ بازی های رایانه ای خشن ۹۵.....
- ۲-۴-۳ تأثیر رسانه ها در ناهنجاریهای خانواده ۹۵.....
- ۲-۴-۳-۱ خشونت در خانواده ۹۶.....
- ۲-۴-۳-۲ آسیب های اجتماعی در خانواده ۹۷.....
- ۲-۴-۴ نقش رسانه بر جرائم اجتماعی و تضعیف اعتماد عمومی ۹۸.....

- بخش سوم: راهکارهای مقابله با آسیبهای فرهنگی رسانه از منظر آیات و روایات ۱۰۲
- فصل اول: راههای مقابله باتهاجم فرهنگی ۱۰۳
- ۳-۱-۱ تقویت باورها و ترویج ارزشهای معنوی ۱۰۵
- ۳-۱-۲ خنثی کردن توطئه های دشمنان ۱۰۷
- ۳-۱-۳ فرهنگ سازی ۱۱۰
- ۳-۱-۳-۱ مبارزه و مقابله جدی با سودجویان ۱۱۰
- ۳-۱-۳-۲ نظارت دقیق بر رسانه ها و ایجاد تولیدات فرهنگی جایگزین ۱۱۱
- ۳-۱-۳-۳ راهکارهایی برای کاستن خطرات اینترنت، چت، ماهواره ۱۱۳
- ۳-۱-۴ اجرای امر به معروف و نهی از منکر و ترویج آن ۱۱۶
- فصل دوم: نقش خانواده در مقابله با آسیب های فرهنگی رسانه ۱۲۱
- ۳-۲-۱ بسترسازی برای حضور جوانان در مکان های مذهبی ۱۲۲
- ۳-۲-۱-۱ رسانه مسجد ۱۲۲
- نقش والدین در انس فرزندان با مساجد ۱۲۴
- ۳-۲-۱-۲ رسانه مجالس روضه خوانی و عزاداری ۱۲۶
- گسترش فرهنگ عاشورا در نسل جوان ۱۲۹
- ۳-۲-۲ تربیت دینی و نهادینه کردن باورهای دینی در خانواده ۱۳۱
- ارائه راهکارهای فرهنگ سازی دینی در خانواده ۱۳۴
- ۳-۲-۳ پرکردن اوقات فراغت با تفریحات سالم ۲۳۶
- انواع تفریح سالم ۱۳۹
- فصل سوم: نقش نهادهای فرهنگی در مقابله با آسیب های فرهنگی رسانه ۱۴۳
- ۳-۳-۱ نقش سازمان صدا و سیما ۱۴۴
- ۳-۳-۱-۱ رسالت هویت فرهنگی صدا و سیما ۱۴۴
- ۳-۳-۱-۲ به کارگیری افراد متخصص و متعهد در رسانه ها: ۱۴۶
- ۳-۳-۱-۳ تولید فیلمها و برنامه های اسلامی و بومی: ۱۴۷

- ۱۴۹ ۳-۳-۱-۴ ارائه الگو و بهره برداری از منابع قرآن و روایی در برنامه سازی
- ۱۵۰ ۳-۳-۱-۵ توصیه های راهبردی به سازمان صدا و سیما
- ۱۵۱ ۳-۳-۲ نقش حوزه های علمیه و سازمان تبلیغات اسلامی
- ۱۵۲ ۳-۳-۲-۱ زنده نگه داشتن روح دینی و مذهبی
- ۱۵۳ ۳-۳-۲-۲ زدودن خرافات از چهره دین:
- ۱۵۴ ۳-۳-۲-۳ حل شبهات فکری و اعتقادی جوانان
- ۱۵۶ ۳-۳-۲-۴ احیای رهبری و تربیت دینی
- ۱۵۷ ۳-۳-۲-۵ توصیه های راهبردی به حوزه های علمیه و سازمان تبلیغات:
- ۱۵۹ ۳-۳-۳ نقش وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
- ۱۵۹ ۳-۳-۳-۱ دفاع از فرهنگ اسلامی و ترویج روحیه غیرت اسلامی و سلحشوری ..
- ۱۶۱ ۳-۳-۲-۳ الگوسازی های فرهنگی و اجتماعی
- ۱۶۱ ۳-۳-۳-۳ به کارگیری متخصصین متعهد به اسلام و ارزش های اسلامی
- ۱۶۲ ۳-۳-۳-۴ لزوم بصیرت و شناخت ترفندهای دشمن
- ۱۶۳ ۳-۳-۳-۵ توصیه های راهبردی به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
- ۱۶۶ نتیجه
- ۱۶۸ پیشنهاد های پژوهشی
- ۱۶۹ فهرست منابع
- ۱۶۹ منابع فارسی
- ۱۷۶ منابع عربی